

Mbajtja nën kontroll e rrezatimit radioaktiv

Ekspozimi ndaj rrezatimit jonizues është një rrezik i madh në shumë situata, dhe ISO ka ndërmarrë një nismë mbi zhvillimin e standardeve, të cilat ndihmojnë në mbajtjen brenda kufijëve të sigurtë të niveleve të ekspozimit.

Janë publikuar standardet e reja në këtë drejtim, të cilat fokusohen mbi monitorimin e masës së absorbuar të rrezatimit jonizues të stafit mjekësor dhe radonit që emetohet nga materialet e ndërtesave.

Çdo njëri prej nesh është i ekspozuar ndaj rrezatimit jonizues në përditshmërinë e tij.

Ky rrezatim krijohet nga burimet natyrore; si toka dhe uji dhe përdoret gjerësisht në ambientet mjekësore për trajtimet dhe diagnozat.

Por ekspozimi ndaj niveleve të larta mund të shkaktojë sëmundje të rënda – gazi radon radioaktiv, është një nga shkaktarët dytësor të sëmundjes së kancerit të mushkërive.

Për shkak se llojet dhe mjediset e rrezatimit ndryshojnë shumë nga njëri-tjetri, ISO ka gamë në rritje standardesh për vlerësimin dhe menaxhimin e ekspozimit ndaj rrezatimit, dhe së fundmi janë publikuar dy standarde të reja.

Në fushën e mjekësisë, rritja e përdorimit të radionuklideve nënkupton nevojën në rritje dhe gjithmonë e më komplekse për programe efektive që monitorojnë ekspozimin e stafit ndaj rrezatimit.

ISO 16637:2016 “Mbrojtja radiologjike”- Monitorimi dhe masa e absorbueshme e brendshme për anëtarët e stafit të ekspozuar ndaj radionuklideve mjekësore si burime të hapura, përcakton kërkesat për hartimin e programeve për të monitoruar punonjësit e ekspozuar ndaj rrezikut të ndotjes së brendshme përmes mjekësisë bërthamore dhe terapisë së departamenteve.

Standardi ISO 16637 synon të plotësojë disa nga standardet ISO, të përfshira në monitorimin dhe vlerësimin e dozës, të tilla si ISO 20553, ISO 27048 dhe ISO 28218.

Radoni është një gaz radioaktiv potencialisht i rrezikshëm për jetën, i cili mund të gjendet në mënyrë natyrore në tokë, por mund të emetohet nga materialet e ndërtesave. Ky proces është i njohur si "avullimi i radonit".

ISO 11665-9: 2016 "Matja e radioaktivitetit në mjedis" - Ajër: rrezatim-222 - Pjesa 9: Metodatat e provës për sasinë e tymit tek materialet e ndërtimit, specifikon metodën për përcaktimin e normës së rrezatimit nga materialet e ndërtimit.

Kjo gjë plotësohet nga ISO 11665-11: 2016 "Matja e radioaktivitetit në mjedis" - Ajër: rrezatim-222 - Pjesa 11: Metoda e provës për gazin e tokës me marrjen e mostrave në thellësi, e cila i jep kërkesat e përgjithshme për marrjen e mostrave në rrezatimin-222 aktiviteti i përqendrimit të gazit në tokë.

Kjo është e fundit në serinë 11665 ISO që ofron një gamë të metodave të testimit për mjedise të ndryshme, nga minierat nëntokësore deri në ndërtesat publike.

Alain Rannou, Kryetar i ISO/TC85/SC 2, komiteti teknik që harton standardet, tha se kërkesat për metodologjitë e standardeve të testuara dhe programet e monitorimit janë në rritje ashtu si kërkesat ligjore për menaxhimin e aktiviteteve ku ekspozimi i rrezatimit është një rrezik gjithnjë e më i madh.

"Ka pasur një nevojë në rritje për një metodologji standarde për të vlerësuar normat e rrezatimit nga ndërtesat, në mënyrë që të bëjë krahasim midis vendeve të ndryshme.

ISO 11665-9 do të ofrojë gjithashtu ndihmën ndaj organeve ligjore për të përcaktuar kufijtë e sigurtë, "tha ai.

Përveç kësaj, po krijohen standarde të reja në këtë fushë të cilat momentalisht janë duke u hartuar nga ISO/TC85/SC 2, duke përfshirë:

- ISO 11665-12, Matja e radioaktivitetit në mjedis - Ajër: rrezatimi 222 - Pjesa 12: Përcaktimi i koeficientit të përhapjes në materialet e ujit
- ISO 11665-13, Matja e radioaktivitetit në mjedis - Ajër: rrezatimi 222 - Pjesa 13: Përcaktimi i koeficientit të përhapjes në materialet e ujit

Drejtoria e Përgjithshme e Standardizimit (DPS)

Rruga "Mine Peza", Nr. 143/3, 1014 - Tiranë

Kutia Postare Nr. 98

Tel: + 355 (04) 222 62 55

Fax: + 355 (04) 224 71 77

E-mail: info@dps.gov.al

Web site: www.dps.gov.al